

**LR Labklājības ministrijas
Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta
vecākajai referentei A.Lukašenokai
Aiga.Lukasenoka@lm.gov.lv**

Priekšlikumi Pamatnostādņu „ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam” īstenošanas plāns 2015.-2017.gadam

Rīgā, 2015.gada 29.jūnijā, Nr.2015-1-27

Biedrība „Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „ZELDA”” (turpmāk – RC ZELDA) vēlas sniegt priekšlikumus par Pamatnostādņu „Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam” īstenošanas plānu 2015.-2017.gadam (turpmāk – Īstenošanas plāns).

Īstenošanas plāna 3.punktā *Sociālā aizsardzība* 3.2.apakšpunktā *Pilnveidot valsts atbalstu sociālo pakalpojumu saņemšanā personām ar invaliditāti* paredzēta aktivitāte - Uzsākt nacionāla mēroga pilotprojektu atbalsta personas pakalpojuma personām ar ierobežotu rīcībspēju.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (turpmāk – Konvencija) 12. panta kontekstā jo īpaši uzsvērts, ka dalībvalstis atzīst, ka personām ar invaliditāti līdzvērtīgi ar citiem ir rīcībspēja visās dzīves jomās, turklāt dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai personām ar invaliditāti nodrošinātu tā atbalsta pieejamību, kas tām varētu būt nepieciešams, īstenojot savu rīcībspēju.

Tādējādi atbalsta persona lēmumu pieņemšanā ne tikai nodrošina nepieciešamo atbalstu personām, kurām noteikts rīcībspējas ierobežojums mantiskajās tiesībās (kopš 2013. gada 1. janvāra), bet var būt arī kā alternatīva rīcībspējas ierobežošanai. Atbalsta persona nodrošina nepieciešamo atbalstu lēmumu pieņemšanā personai ar garīga rakstura traucējumiem atbilstoši personas vajadzībām un spējām, līdz ar to tiek ievērotas attiecīgās personas tiesības, griba un izvēle. Atbalsta persona nodrošina atbalstu lēmumu pieņemšanā (atbalstītā lemtspēja), un pati persona saņemot tai nepieciešamo atbalstu, piemēram, finanšu iestādē, sociālajā dienestā, ārstniecības iestādē, pieņem attiecīgo lēmumu. Savukārt aizgādnis ierobežotas rīcībspējas gadījumā, ja viņam ir noteiktas tiesības rīkoties vienpersoniski, visus lēmumus pieņem patstāvīgi, bez pašas personas iesaistes. Konvencija dalībvalstīm uzliek par pienākumu no šāda mehānisma atteikties, ieviešot nepieciešamos atbalsta pasākumus, lai personām netiktu ierobežota rīcībspēja.

Turklāt būtu svarīgi nodrošināt nediskriminējošu attieksmi pret personām ar garīga rakstura traucējumiem, neskatoties uz to vai personai ir noteikts rīcībspējas ierobežojums kādā no jomām, bet atbilstoši personas spējām un vajadzībām, kas nereti var būt saistītas ar personiskajām nemantiskajām tiesībām.

Nemot vērā minēto, lūdzam labot Īstenošanas plāna 3.2.apakšpunkta *Pilnveidot valsts atbalstu sociālo pakalpojumu saņemšanā personām ar invaliditāti* paredzēto aktivitāti, nosakot, ka tiks uzsākts nacionāla mēroga pilotprojekts atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojumam personām ar garīga rakstura traucējumiem.

RC ZELDA direktore

I.Leimane –Veldmeijere